

Asia: VN/4099/2024

Lausuntopyyntö: Työryhmämietintö hallituksen esitykseksi hankintalain, erityisalojen hankintalain sekä rikosrekisterilain 6 b §: n muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Esityksen yleiset tavoitteet ja päämäärät

Mitä mieltä olette esityksen yleisistä tavoitteista ja päämääristä? Saavutetaanko esityksellä hallitusohjelman yleiset tavoitteet säästöistä ja kilpailun lisäämisestä?

-

Hankintojen valmistelu

Hankintojen valmistelua koskevilla ehdotuksilla pyritään lisäämään hankintojen huolellista valmistelua, markkinakartoituksen käyttöä, sekä kilpailua julkisissa hankinnoissa. Tavoitteena on saada lisää tarjontaa ja säästöjä. Työryhmän mietinnössä ehdotetussa ratkaisussa on samanaikaisesti pyritty varmistamaan, että se on käytännön hankintatoimen näkökulmasta tarkoituksenmukainen.

-

- **Kuinka hyvin hankintalain 65, 75, 124 ja 125 §:iä koskeva esitys edistää markkinakartoituksen käyttöä ja hankinnan huolellista valmistelua?**

-

- **Ovatko esitetyt keinot sopivia näiden tavoitteiden saavuttamiseksi?**

-

Sidosyksiköiden käytön rajoittaminen

Mitä mieltä olette esityksessä ehdotetusta sidosyksiköiden vähimmäisomistusta koskevasta vaatimuksesta? Onko se mielestänne tarkoituksenmukainen ja toteuttamiskelpoinen?

Leppävirran kunnanhallitus yksimielisesti lausui 24.2.2025:

Nykyisen hankintalain puitteissa ovat kunnat useissa tapauksissa käyttäneet erilaisia yhtiöitä, säätiöitä ja yhdistyksiä hankintojen toteuttamisessa nk. in-House -säännöksen nojalla ilman hankinnan kilpailuttamista. Tämä nykyisen lain mukaan hyväksyttävä toimintamalli on perustunut siihen, että kunta on osakkaana ao. hankinnan suorittavassa hankintayksikössä. Tällä on haettu suuremman hankittavan volyymin myötä alhaisempia yksikköhintoja, hankintajuridisen- ja hankintakohteen substanssin parempaa tuntemista.

Jos nykyinen toimintamalli jossain on johtanut väärinkäytöksiin, niihin on puututtu, eikä koko sääntelyn muuttamisen tarvetta tätä näkökulmaa vasten ole. Nykyisen järjestelmän muuttaminen esityksen mukaisella tavalla olisi koko maan tasolla todella iso muutos.

Lakiehdotuksessa kaavaillaan sidosyksikköhankinnan 10 % om

istusosuusrajaa, eli jokaisen sidosyksikön osakkaan tulisi käyttää vähintään 10 % äänivaltaa hankinnan tekevässä sidosyksikössä. Tämä johtaisi siihen, että esimerkiksi pienten kuntien yhteistyö laajempien alueiden kanssa vaikkapa vesihuollon tai kunnan palvelutuotannon tukipalvelujen (IT, taloushallinto, alueiden kunnossapito ym.) järjestämisessä jouduttaisiin lopettamaan siirtymäajan (takaraja 2026 osin 2028 vuoden loppu) puitteissa ja kilpailuttamaan ko. toiminnot uudelleen. Kilpailuttaminen on joidenkin toimintojen kohdalla varsin suuritöinen prosessi, joka sisältää myös kilpailuoikeudellisen valitus- ja sitä kautta viivästy misriskin.

Sidosyksikköhankintojen estyessä jouduttaisiin korvaamaan yhteistyöllä nimenomaan alun perin haetut synergiset edut; riittävä juridinen hankintaosaaminen, suuremmat hankintavolyymit, hankittavan palvelun toimialan substanssituntemus, joita pienkunnilla ei useinkaan omasta takaa ole. Näin ollen seuraisi väistämätöntä kustannusten kasvua, koska ko osaamista jouduttaisiin hankkimaan ulkopuoliselta asiantuntijalta.

Asiaan liittyen on Kuntaliitto yhdessä maakuntaliittojen kanssa valmistellut lausuntoluonnoksen..

Leppävirran kunnanhallitus esittää lausuntonaan yhtyvänsä Kuntaliiton asiassa antamaan lausuntoluonnokseen. Kunta ei näe perusteltuna kaavailtua 10 % sidosyksikön omistusosuuden vaatimusta. Tältä osin todetaan mm. Kuntaliiton johdonmukaisesti valmistelutyön aikana antamissaan kannanotoissa vastustaneen em. muutosta mm. liian kaavamaisena.

Minkälaisia vaikutuksia esitetyllä sidosyksiköiden omistusosuuden vähimmäisvaatimuksella mielestänne on?

-

- Jos sidosyksiköitä koskeva muutos toteutetaan esitetyllä tavalla, mitä toimenpiteitä ja niistä aiheutuvia kustannuksia muutos todennäköisesti aiheuttaisi edustamanne organisaation eri toimialojen kannalta ja yleisesti?

-

- Mitä toimenpiteitä organisaationne aikoo sidosyksikön omistajana tehdä vähimmäisomistusrajaa koskevan sääntelyn seurauksena (esimerkiksi jatkuuko toiminta markkinaehtoisena, puretaanko yhtiö, pilkotaanko yhtiö, ryhdytäänkö muihin toimenpiteisiin?)

-

- Minkälaisia taloudellisia tai muita hyötyjä muutoksesta todennäköisesti seuraisi?

-

Ovatko esitetyt sidosyksiköitä koskevat siirtymäajat mielestänne riittävät? Kuinka paljon aikaa muutoksiin tarvitaan?

-

- Mitä siirtymäaikaa vaativia toimenpiteitä sidosyksiköitä koskeva kirjaus aiheuttaisi?

-

Mietinnön liitteinä olevissa eriävissä mielipiteissä on esitetty poikkeuksia sidosyksiköiden omistususuusvaatimukseen. Tulisiko vaatimukseen säätää poikkeuksia? Minkälaiset poikkeukset olisivat tarkoituksenmukaisia?

-

Turvallisuus ja huoltovarmuus

Vastaako esitys turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskeviin tarpeisiinne? Onko esitetty muutos riittävä keino varmistaa turvallisuuden toteutuminen hankinnan elinkaaren aikana ottaen huomioon EU-hankintadirektiivien reunaehdot, sekä muu turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskeva sääntely?

-

Rikosrekisteriotteen pakollisuudesta luopuminen

Rikosrekisteriotteiden pakollisesta käytöstä luopumista koskevan ehdotuksen tavoitteena on sujuvoittaa hankintamenettelyjä ja vähentää hallinnollista taakkaa.

-

- Missä määrin muutos vaikuttaa hallinnolliseen taakkaan yhtäältä hankintayksiköiden ja toisaalta tarjoajien kannalta ja edistää näitä tavoitteita?

-

Hankintojen ilmoittaminen

Mitkä ovat näkemyksenne hankintojen ilmoittamista koskeviin muutoksiin? Lisäävätkö ehdotetut muutokset hankintojen avoimuutta tarkoituksenmukaisella tavalla?

-

Muut huomiot

-

Nykänen Anssi
Leppävirran kunta - Kunnanhallitus 24.2.2025